BAN CHỈ ĐẠO 138/CP

Số: 476 /BC-BCĐ

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 16 tháng 12 năm 2016

N PHÒNG UBND TỈNH TÂY NINH
Số: 4363
ĐẾN Ngày: 01.1.17
huyển: pvpNam

BÁO CÁO
Kết quả thực hiện Chương trình phòng, chống mua bán người năm 2016

Ngày 31/12/2015, Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định số 2546/QĐ-TTg phê duyệt Chương trình phòng, chống mua bán người (gọi tắt là Chương trình 130/CP) giai đoạn 2016-2020, Ban chỉ đạo 138/CP ban hành Kế hoạch số 15/KH-BCĐ (19/01/2016) chỉ đạo thực hiện Chương trình và xác định năm 2016 là năm bản lề, các bộ, ngành và địa phương triển khai quyết liệt, đồng bộ, bám sát các chỉ tiêu, mục tiêu của Chương trình 130/CP, kết quả như sau:

I. TÌNH HÌNH TỘI PHẠM MUA BÁN NGƯỜI

Tình hình mua bán người và di cư trái phép trên thế giới và khu vực diễn biến phức tạp và chưa có chiều hướng giảm. Theo báo cáo của Liên hợp quốc, Tổ chức Cảnh sát Hình sự quốc tế (INTERPOL) và Châu Âu, năm 2016 có khoảng 65,3 triệu người di cư trái phép từ Châu Á, Châu Phi và Trung Đông sang Châu Âu[1], cứ 10 người di cư vào Châu Âu thì có 9 người là nạn nhân của các đường dây buôn người và có 46 triệu người đang sống trong cảnh nô lệ, bị buộc phải làm việc trong nhà máy, hầm mỏ, nông trại hoặc bị bán làm nô lệ tình dục. Tổ chức Y tế thế giới công bố mỗi năm có khoảng gần 10.000 ca ghép nội tạng trái phép có sự tham gia của các tổ chức tội phạm buôn người.

Riêng khu vực các nước Tiểu vùng sông Mê Kông (trong đó có Việt Nam) vẫn được đánh giá là điểm nóng của tình trạng mua bán người và di cư bất hợp pháp, ước tính lợi nhuận từ hoạt động tội phạm mua bán người tại khu vực này đạt hàng chục tỷ đô la/năm.

Năm 2016, toàn quốc xảy ra 383 vụ, với 523 đối tượng, 1.128 nạn nhân . So với năm 2015 giảm 6% số vụ (407/383), tuy nhiên tăng 12,8% số nạn nhân (1000/1.128)[2] và có khoảng gần 200.000 người xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc, Lào, Campuchia, Thái Lan lao động thời vụ tiềm ẩn nhiều nguy cơ bị mua bán. Nổi lên là:

Các đối tượng lợi dụng khó khăn về kinh tế và sự nhẹ dạ, cả tin, mất cảnh giác hoặc tục lệ cưới hỏi của đồng bào dân tộc ít người để lừa phụ nữ bán sang Trung Quốc tại các tỉnh miền núi khu vực phía Bắc; hoặc tổ chức xem mặt chọn vợ, kết hôn giả tại các tỉnh phía Nam để đưa ra nước ngoài (Malaixia, Trung Quốc, Hàn Quốc, Đài Loan...) bán làm vợ, đẻ thuê hoặc bán cho nhà hàng ép hoạt động mại dâm[3].

---

[1] Báo cáo của Cao ủy Liên Hợp quốc tại Hội nghị cấp cao về người di cư và tị nạn.

[2] Các tỉnh có số vụ mua bán người xảy ra nhiều: Điện Biên, Hà Giang, Lào Cai, Lạng Sơn, Quảng Ninh, Nghệ An, T.p Hồ Chí Minh, Sơn La, Đồng Tháp, Kiên Giang. Trong đó có 734 nạn nhân bị mua bán và 394 trường hợp nghi bị mua bán.

[3] Công an tỉnh Tây Ninh triệt phá đường dây mua bán phụ nữ sang Malaixia để bán dâm gồm 02 đối tượng: Nguyễn Kim Ngân và Kim Eng Hoe (quốc tịch Malayxia), các đối tượng đã lừa đưa 9 phụ nữ sang Malayxia để bán vào các quán bar hoặc ép hoạt động mại dâm; Công an thành phố Cần Thơ triệt phá đường dây mua bán người do đối tượng Tất Cẩm Linh cầm đầu và tiến hành xác minh, giải cứu 07 phụ nữ là nạn nhân của đường dây này.

Ngoài ra phát hiện một số phụ nữ, trẻ em người Campuchia bị lừa đưa qua Việt Nam để bán sang Trung Quốc[4].

Tình trạng mua bán trẻ em (trong đó có học sinh, nhất là học sinh các trường dân tộc nội trú) diễn biến phức tạp. Các đối tượng lợi dụng sự quản lý lỏng lẻo của gia đình, nhà trường; thông qua các trang mạng xã hội (Zalo, Facebook...) tiếp cận, rủ rê, lôi kéo đi du lịch, mua tặng quà, làm thuê thu nhập cao lừa nhiều em gái ở các tỉnh đưa về thành phố bán cho nhà hàng, quán karaoke hoặc massage ở các khu du lịch, khu công nghiệp hoặc ven tuyến quốc lộ để tổ chức hoạt động mại dâm, cưỡng bức lao động, cho vay nặng lãi[5]... hoặc lừa bán sang Trung Quốc[6].

Các đối tượng nước ngoài vào Việt Nam cấu kết với đối tượng cò mồi, môi giới tổ chức nhiều vụ đưa người trái phép ra nước ngoài lao động[7]. Trong đó có những trường hợp khi đến nước sở tại, chúng thu giữ giấy tờ tùy thân, bán để cưỡng bức lao động, quỵt tiền lương hay báo cơ quan chức năng kiểm tra, bắt giữ và đẩy đuổi, trục xuất về nước hoặc dùng bạo lực khống chế để đòi tiền chuộc. Ngoài ra, các đối tượng môi giới còn lợi dụng các hoạt động như: tổ chức đi du lịch, học tập, thăm thân, chữa bệnh... sau đó trốn ở lại cư trú và lao động bất hợp pháp tại Nga, Hàn Quốc, Đài Loan, Malaixia[8].

Lợi dụng quy định về hiến ghép tạng, các đối tượng tìm gặp những nạn nhân khó khăn kinh tế có nhu cầu bán thận, thương lượng mua với giá rẻ, làm giả giấy tờ, con dấu của cơ quan tổ chức sau đó bán cho những người bệnh cần tạng với giá cao[9].

II. KẾT QUẢ CÔNG TÁC PHÒNG, CHỐNG MUA BÁN NGƯỜI

1. Công tác chỉ đạo thực hiện

a) Bộ Công an - Cơ quan Thường trực Chương trình 130/CP

Tham mưu cho Chính phủ tổng kết toàn quốc 05 năm Chương trình 130/CP giai đoạn 2011-2015, tặng bằng khen của Thủ tướng Chính phủ và bằng khen cấp Bộ cho các cá nhân, tập thể có thành tích xuất sắc trong công tác phòng, chống mua bán người giai đoạn này.

Trình Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định số 1471/QĐ-TTg ngày 22/7/2016 về kiện toàn Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm của Chính phủ (Ban Chỉ đạo 138/CP); Quyết định 793/QĐ-TTg ngày 10/5/2016 phê duyệt "Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người" là ngày 30/7 hàng năm; Ban chỉ đạo 138/CP

---

[4] Lực lượng chức năng các tỉnh Quảng Ninh và Lào Cai giải cứu 05 nạn nhân là người Campuchia bị lừa bán sang Trung Quốc.

[5] Đã xảy ra 07 vụ, điển hình: Công an huyện Kỳ Anh, tỉnh Hà Tĩnh khởi tố, bắt tạm giam 03 đối tượng về hành vi mua bán trẻ em; Công an huyện Con Cuông, tỉnh Nghệ An giải cứu thành công em Vi Thị Hiền bị lừa bán vào quán cà phê của đối tượng Phan Thị Lam để ép hoạt động mại dâm.

[6] Công an, Biên phòng tỉnh Quảng Ninh giải cứu 9/28 em học sinh bị lừa bán sang Trung Quốc lao động trái phép; Công an tỉnh Lào Cai bắt quả tang đối tượng Tần Tà Mấy đang lừa 05 em gái (đang là học sinh lớp 9) đưa sang Trung Quốc bán; Công an tỉnh Nghệ An bắt đối tượng Nguyễn Hà Giang, trú tại tỉnh Đồng Nai về hành vi mua bán trẻ em.

[7] Các địa phương xảy ra nhiều: Thanh Hóa 06 vụ, Hà Tĩnh 03 vụ; Hòa Bình, Tuyên Quang 02 vụ; Hà Giang, Quảng Bình, Lạng Sơn, Hà Nội, Tây Ninh 01 vụ; Công an, biên phòng trao trả, trục xuất 21 vụ/37 đối tượng nhập cảnh tuyến VN-TQ; 03 vụ/41 đối tượng tuyến VN-Campuchia.

[8] Các địa phương có số người xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc, Lào, Campuchia đông, gồm: Thanh Hóa 8.300 người; Bắc Giang gần 5.300 lượt người; Tuyên Quang hơn 2.106 lượt người; Điện Biên có 1.778 người; Hòa Bình có 940 lượt người.

[9] Ngày 15/01/2016, Công an thành phố Hà Nội khởi tố vụ án "Làm giả giấy tờ để mua bán thận" và đề nghị Viện kiểm sát nhân dân cùng cấp truy tố bị can Trần Văn Hiệp (sinh năm 1971, trú tại quận Tây Hồ, Hà Nội); Ngày 07/5/2016, Viện Kiểm sát NDTC chuyển hồ sơ cho VKSND T.p Huế vụ án "Làm giả giấy tờ để mua bán thận" do đối tượng Nguyễn Việt Dũng (sinh năm 1982, trú tại thành phố Hải Phòng) thực hiện, theo tài liệu điều tra Dũng đã làm giả 24 bộ hồ sơ hiến ghép thận tại Bệnh viện Trung ương Huế.

ban hành kế hoạch số 161/KH-BCĐ ngày 03/6/2016 nhằm huy động các cấp, các ngành tổ chức triển khai thực hiện.

Tham mưu cho Chính phủ tổ chức Hội nghị trực tuyến toàn quốc triển khai kết luận của Ban Bí thư về thực hiện Chỉ thị số 48/CT-TW; Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm giai đoạn 2016-2025, định hướng đến 2030; triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và sơ kết công tác phòng, chống tội phạm, phòng, chống mua bán người 6 tháng đầu năm 2016. Phối hợp với Văn phòng Chính phủ ra Thông báo số 250/TB ngày 24/8/2016 về kết luận chỉ đạo của đồng chí Phó Thủ tướng, Trưởng BCĐ 138/CP về 08 nhiệm vụ trọng tâm đến hết năm 2016.

Tham mưu cho Ban chỉ đạo 138/CP ký Báo cáo số 451/BC-BCĐ ngày 18/12/2015 về kết quả thực hiện Chương trình 130/CP năm 2015 và Kế hoạch số 06/KH-BCĐ ngày 11/01/2016; tổ chức sơ kết quý I, 6 tháng đầu năm Chương trình 130/CP năm 2016[10]; chuẩn bị báo cáo phục vụ trả lời chất vấn của đại biểu tại các kỳ họp Quốc Hội.

Ban hành kế hoạch số 453/KH-BCA ngày 29/2/2016, phối hợp với UBND các địa phương, gồm Lào Cai, Hà Giang, Lạng Sơn, Nghệ An, Quảng Ninh, Tây Ninh tổ chức triển khai chỉ đạo điểm của Chính phủ thực hiện Chương trình 130/CP (2016-2020) để rút kinh nghiệm chỉ đạo toàn quốc.

Tổ chức đoàn liên ngành kiểm tra, đánh giá kết quả triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và nhiệm vụ trọng tâm năm 2016 (kế hoạch số 1751/KH-BCA ngày 02/6/2016) tại các tỉnh: Sơn La, Điện Biên, Tuyên Quang, Cà Mau, Hậu Giang.

b) Các Bộ, ngành thành viên Ban Chỉ đạo 138/CP

Đến hết Quý I/2016, các bộ, ngành thành viên Ban chỉ đạo 138/CP, nhất là đơn vị chủ trì đề án, tiểu đề án thuộc Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 đã ban hành kế hoạch lồng ghép với việc thực hiện chương trình công tác năm đồng thời mở hội nghị triển khai[11], nổi bật như:

Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội trình Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định số 2361/QĐ-TTg ngày 22/12/2015 phê duyệt Chương trình bảo vệ trẻ em và Quyết định số 1023/QĐ-TTg ngày 07/6/2016 phê duyệt Chương trình phòng ngừa, giảm thiểu lao động trẻ em giai đoạn 2016-2020; phối hợp với Bộ Công an ban hành Kế hoạch liên ngành số 279/KH-BCA-BLĐTBXH (ngày 03/10/2016) tổ chức tổng điều tra, rà soát nạn nhân bị mua bán và các đối tượng có liên quan giai đoạn 2011-2015.

Bộ Tư pháp ban hành kế hoạch thực hiện Nghị quyết số 1388/NQ-UBTUQH ngày 12/7/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự năm 2015 và Quyết định số 420/QĐ-BTP (ngày 14/3/2016) về Kế hoạch triển khai thực hiện Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020.

Bộ Quốc phòng ban hành Quyết định số 767/QĐ-BQP ngày 02/3/2016 phê duyệt Kế hoạch thực hiện Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020

---

[10] Báo cáo số 832/BC-BCA ngày 24/3/2016 về kết quả quý I và báo cáo số 191/BC-BCĐ sơ kết 06 tháng đầu năm 2016.

[11] Bộ Ngoại giao, Bộ Văn hóa – Thể thao và Du lịch, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Trung ương Hội Nông dân, Trung ương Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh ban hành kế hoạch lồng ghép với chương trình công tác năm; Bộ Thông tin truyền thông, Bộ Lao động –Thương binh và Xã hội ban hành kế hoạch xây dựng đề án; Bộ Công an kế hoạch số 7697/KH-BCA ngày 28/12/2015 xây dựng đề án 5.

trong lực lượng quân đội; chỉ đạo Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng xây dựng Tiểu đề án 2 "Đấu tranh phòng, chống tội phạm mua bán người khu vực biên giới, biển và hải đảo".

Viện Kiểm sát nhân dân tối cao ban hành Kế hoạch số 14/KH-VKSNDTC ngày 02/02/2016 hướng dẫn Viện kiểm sát nhân dân các cấp triển khai thực hiện Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020[12].

Tòa án nhân dân tối cao triển khai Chỉ thị số 01/CT-TA (ngày 20/01/2016) về nâng cao chất lượng giải quyết, xét xử các vụ án, trong đó có mua bán người, mua bán trẻ em, nhất là lựa chọn án điểm để tổ chức xét xử lưu động; Kế hoạch số 48 và 49/TANDTC-TH về thực hiện Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và năm 2016[13].

Trung ương Hội liên hiệp Phụ nữ Việt Nam ban hành Kế hoạch số 198/KH/HPN - BCA ngày 30/6/2016 về tổ chức lễ mít tinh và các hoạt động truyền thông cộng đồng tại tỉnh Lào Cai; Kế hoạch số 22/KH-ĐCT ngày 24/2/2016 chỉ đạo các cấp Hội đẩy mạnh Chiến lược truyền thông thay đổi hành vi tại cộng đồng trên phạm vi toàn quốc, trọng tâm là lồng ghép công tác phòng, chống mua bán người với bình đẳng giới, chống bạo lực gia đình.

c) Ở địa phương

Sau kỳ bầu cử đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp, nhiều địa phương đã khẩn trương kiện toàn Ban chỉ đạo 138/tỉnh theo hướng sáp nhập các ban chỉ đạo thành Ban Chỉ đạo phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội và xây dựng phong trào toàn dân bảo vệ ANTQ, trong đó giao đồng chí Chủ tịch hoặc Phó Chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng Ban chỉ đạo và giao Công an là Cơ quan Thường trực; kịp thời xây dựng kế hoạch, mở hội nghị triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và năm 2016 lồng ghép với Chiến lược quốc gia phòng, chống tội phạm; Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững; Chương trình phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và quán triệt đến cơ sở[14], một số địa phương đề ra chỉ tiêu cao trong công tác này như: Lào Cai hoặc có kế hoạch sơ kết Chỉ thị của Tỉnh ủy về công tác phòng, chống mua bán người.

2. Công tác truyền thông, giáo dục phòng ngừa

Bộ Thông tin và truyền thông đã chỉ đạo các cơ quan thông tấn báo chí ở Trung ương và địa phương tăng thời lượng, tần suất phát sóng, đưa tin, bài trên các phương tiện thông tin đại chúng; Xây dựng, duy trì các chuyên trang, chuyên mục tuyên truyền phòng, chống mua bán người, đã phát sóng 1.300 phóng sự, tin, bài về công tác này, nhất là hệ thống truyền thông ở cơ sở để phổ biến chủ trương, chính sách, pháp luật, cảnh báo thủ đoạn của tội phạm mua bán người để người dân nâng cao cảnh giác, chủ động phòng ngừa[15].

Bộ Công an chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành triển khai nhiều hoạt động hưởng ứng "Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người" (30/7/2016) theo Quyết

---

[12] Đã tổ chức 02 hội thảo và 02 khóa tập huấn nhằm nâng cao năng lực cho lực lượng kiểm sát viên các cấp; xây dựng bộ tài liệu về kỹ năng thực hiện quyền công tố và kiểm sát điều tra với các vụ án mua bán người.

[13] Tòa án nhân dân tối cao tổ chức hội thảo về những nội dung mới của Bộ Luật Hình sự phần tội phạm mua bán người cho Thẩm phán tòa án nhân dân của 18 tỉnh, thành phố.

[14] Các địa phương sớm ban hành kế hoạch như: Nghệ An, Hà Nội, Thái Nguyên, Lạng Sơn, Đồng Nai, Tuyên Quang, Đồng Tháp, Điện Biên, Hà Giang, Sơn La, Tây Ninh, Thanh Hóa, Phú Thọ...

[15] Cơ quan truyền thông các địa phương: Nghệ An, Bắc Kạn, Thanh Hóa, Yên Bái, Lào Cai, Lạng Sơn, Hòa Bình...liên tục đưa tin, phóng sự cảnh báo tình trạng người lao động xuất cảnh trái phép sang Trung Quốc, Hàn Quốc, Đài Loan, Thái Lan, Lào, Malaixia.

định số 793/QĐ-TTg ngày 10/5/2016 của Thủ tướng Chính phủ, như: Tổ chức họp báo với sự tham gia của các bộ, ngành, tổ chức quốc tế và trên 20 cơ quan thông tấn báo chí trong nước, quốc tế (ngày 14/7/2016); Phối hợp với Trung ương Hội Liên Hiệp phụ nữ Việt Nam, UBND tỉnh Lào Cai tổ chức Lễ phát động với sự tham dự của trên 500 đại biểu.

Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội tổ chức Diễn đàn trẻ em khu vực lần thứ 4 với sự tham gia của hơn 200 đại biểu đại diện các nước ASEAN, các bộ, ngành và tổ chức quốc tế tại Việt Nam. Xây dựng dự thảo Nghị định hướng dẫn thi hành Luật Trẻ em, nhất là bảo vệ trẻ em trước các nguy cơ bị mua bán và trên môi trường mạng xã hội.

Cơ quan thường trực Chương trình 130/CP phối hợp với Đài truyền hình Việt Nam xây dựng, phát sóng phim tài liệu phóng sự *"Nhìn lại 05 năm thực hiện Chương trình phòng, chống mua bán người"*; phối hợp với các bộ, ngành sửa đổi, bổ sung hoàn thiện và đưa vào sử dụng 02 Bộ tài liệu tập huấn liên ngành về phòng, chống mua bán người và bảo vệ nạn nhân trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử và tổ chức các khóa tập huấn liên ngành cho cán bộ làm công tác này.

Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam tổ chức truyền thông cộng đồng tại huyện Bát Xát, tỉnh Lào Cai cho gần 1.000 người; tổ chức đối thoại chính sách về phòng, chống mua bán người, di cư lao động an toàn tại các tỉnh Lạng Sơn, Lào Cai, Điện Biên, Nghệ An, Hà Tĩnh. Chỉ đạo và phối hợp với Hội phụ nữ các tỉnh, thành phố, nhất là các địa phương có đường biên giới giáp Trung Quốc, Campuchia, Lào tổ chức tuyên truyền cho đồng bào dân tộc thiểu số về di cư an toàn, Luật Hôn nhân và gia đình; Hội phụ nữ các địa phương phối hợp với các tổ chức quốc tế tổ chức hàng trăm lớp tập huấn cho trên 10.000 cán bộ hội nằm nâng cao năng lực, phản biện xã hội về bình đẳng giới và phòng, chống mua bán người, điển hình: TP. Hồ Chí Minh, Quảng Trị, Nghệ An, Hà Tĩnh, Tây Ninh, Lào Cai, Bắc Giang, Phú Thọ, Tuyên Quang...

Tại địa phương, công tác tuyên truyền phòng, chống mua bán người đã thu hút được sự quan tâm của xã hội, nhất là các mô hình lồng ghép tại 21 nghìn tổ tự quản về ANTT, 708 mô hình quần chúng phòng, chống tội phạm và bảo vệ an ninh tổ quốc. Nhiều địa phương kêu gọi sự hỗ trợ về kỹ thuật, kinh phí của tổ chức quốc tế nhằm triển khai hoạt động tuyên truyền, diễn đàn đối thoại chính sách, tư vấn việc làm, hỗ trợ các thông tin về hôn nhân với người nước ngoài, xuất khẩu lao động. Qua đó đã tổ chức hàng chục nghìn buổi tuyên truyền lồng ghép phòng chống tội phạm, phòng, chống mua bán người cho trên hàng chục triệu lượt người, điển hình như: Tỉnh Sơn La tổ chức 7527 buổi tuyên truyền lồng ghép cho 584.676 lượt người, trợ giúp pháp lý cho 1.325 lượt người; tỉnh Điện Biên xây dựng, phát sóng 102 tin bài tiếng Việt, 65 tin bài tiếng dân tộc Mông, 37 tin, bài tiếng dân tộc Thái có nội dung về phòng, chống mua bán người, biên soạn và cấp phát 10.000 tờ gấp pháp luật có nội dung về phòng, chống mua bán người[16]...

---

[16] Sở Lao động – Thương binh và Xã hội các tỉnh: Bắc Ninh, Bắc Giang, Quảng Trị, Đồng Tháp, Vĩnh Phúc, Bình Định tổ chức hội nghị tuyên truyền, tư vấn xuất khẩu lao động cho người dân; Tỉnh đoàn các tỉnh: Hà Giang, Lai Châu, Tuyên Quang, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, Đắc Lắc, An Giang tổ chức tuyên truyền phòng, chống mua bán người cho các em học sinh, sinh viên các trường Cao đẳng, THPT trên địa bàn tỉnh.

3. Công tác điều tra, truy tố, xét xử tội phạm mua bán người

Thực hiện Quy chế phối hợp giữa Tổng cục Cảnh sát và Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng giai đoạn 2016-2021; lực lượng Công an chủ công là Cảnh sát Hình sự phối hợp với Biên phòng các cấp tổ chức nhiều kế hoạch nghiệp vụ, điều tra cơ bản, nắm chắc tình hình tội phạm mua bán người và các đối tượng có liên quan, trọng tâm tại 170 địa bàn trọng điểm (100 xã và 70 huyện), 90 tuyến trọng điểm[17] mà tội phạm mua bán người lợi dụng để tuyển lựa, trung chuyển nạn nhân, dựng hồ sơ các đường dây và lên danh sách các đối tượng nghi vấn hoạt động mua bán người, thống kê các trường hợp là phụ nữ, trẻ em bỏ nhà đi khỏi địa phương không rõ lý do nghi bị mua bán.

Thực hiện Kế hoạch số 1052/KH-BCA ngày 06/4/2016 về tổ chức Cao điểm tấn công trấn áp tội phạm mua bán người trên toàn quốc từ 01/7 đến 30/9/2016, phối hợp với lực lượng chức năng của Trung Quốc, Campuchia và Lào mở hội nghị triển khai; tổ chức Hội nghị giao ban và ký Biên bản ghi nhớ hợp tác với Cảnh sát Hoàng gia Malaixia trong phòng, chống tội phạm mua bán người.

Năm 2016, lực lượng chức năng đã điều tra khám phá 234 vụ, bắt 308 đối tượng. Riêng 03 tháng thực hiện Cao điểm tấn công trấn áp tội phạm mua bán người. Lực lượng Công an, Biên phòng đã điều tra khám phá 70 vụ, bắt 133 đối tượng, giải cứu 138 nạn nhân.

Viện kiểm sát các cấp đã truy tố 148 vụ/277 bị can trong các vụ án mua bán người và mua bán trẻ em.

Tòa án nhân dân các cấp thụ lý 160 vụ/299 bị cáo mua bán người để xét xử theo thủ tục sơ thẩm; đã xét xử 151 vụ với 275 bị cáo (đạt tỉ lệ 95%)[18]; tổ chức 27 phiên tòa xét xử lưu động tại một số địa phương trọng điểm.

Các địa phương đạt kết quả khá là: Nghệ An, Lạng Sơn, Hà Giang, Lào Cai, Điện Biên, Sơn La, Tây Ninh...

4. Công tác tiếp nhận, hỗ trợ nạn nhân bị mua bán trở về

Bộ Lao động Thương binh và Xã hội ban hành Quyết định số 1057/QĐ-LĐTBXH ngày 12/8/2016 phê duyệt Đề án 3 "Tiếp nhận, xác minh, bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán" giai đoạn 2016-2020 và ban hành văn bản hướng dẫn triển khai đề án trên toàn quốc (công văn số 3785/LĐTBXH-PCTNXH ngày 30/9/2016); ban hành Quyết định số 1178/QĐ-BLĐTBXH ngày 08/9/2016 về công bố xếp hạng các tỉnh, thành phố về thực hiện quyền trẻ em năm 2014-2015.

Tổ chức đánh giá kết quả 03 năm (2013-2016) về triển khai dự án "Đường dây nóng về phòng, chống mua bán người" và xây dựng dự án giai đoạn II (2016-2020)[19]; tổ chức hội nghị đánh giá kết quả công tác bảo vệ, chăm sóc, phòng, chống mua bán, lạm dụng trẻ em.

Chỉ đạo, đôn đốc, hướng dẫn Sở Lao động - Thương binh và Xã hội các tỉnh, thành phố tổ chức rà soát các Trung tâm hỗ trợ nạn nhân tại cộng đồng trên

---

[17] Tuyến Hà Nội đi các tỉnh: Lào Cai, Quảng Ninh; Lạng Sơn; T.p Hồ Chí Minh đi Tây Ninh, An Giang. Tuyến hàng không Nội Bài- Hà Nội; Tân Sơn Nhất- T.p Hồ Chí Minh và các tuyến quốc tế...

[18] 27 bị cáo phạt tù từ 15 năm đến 20 năm; 83 bị cáo phạt tù từ 7 năm đến 15 năm; 134 bị cáo phạt tù từ 3 năm đến 7 năm; 20 bị cáo phạt tù từ 3 năm trở xuống.

[19] Trong 03 năm hoạt động (từ tháng 7/2012 đến tháng 03/2016) đã tiếp nhận gần 6.000 cuộc gọi cung cấp thông tin liên quan đến nạn nhân bị mua bán, nghi bị mua bán, trong đó có trên 500 cuộc gọi đến từ các nước như: Trung Quốc, Ma-lai-xi-a, Đài Loan...

toàn quốc để đề xuất phương án đầu tư, duy trì hoạt động; ban hành kế hoạch tiếp nhận, hỗ trợ thủ tục pháp lý cho các trường hợp là con của nạn nhân bị mua bán trở về; Hoàn thiện báo cáo đánh giá chính sách, pháp luật về bảo vệ, hỗ trợ nạn nhân của Việt Nam trong cộng đồng các nước ASEAN và khuyến nghị các nội dung nâng cao hiệu quả công tác này.

Để triển khai Kế hoạch số 279/KH-BCA-BLĐTBXH (ngày 03/10/2016) Bộ Công an, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội đã phối hợp xây dựng Bộ công cụ điều tra, khảo sát gồm 08 biểu mẫu và hướng dẫn 63 tỉnh, thành phố tổ chức tổng điều tra, rà soát thống kê nạn nhân bị mua bán và các đối tượng khác có liên quan (giai đoạn 2011-2015).

Năm 2016, các đơn vị chức năng đã xác minh, giải cứu, tiếp nhận trên 1.500 trường hợp (trong đó xác định 600 trường hợp là nạn nhân bị mua bán); 100% các trường hợp xác định là nạn nhân có nhu cầu được hỗ trợ ban đầu, tư vấn tâm lý, khám sức khỏe, trợ giúp pháp lý; nhiều nạn nhân được trợ cấp khó khăn, học nghề, tạo việc làm, ổn định đời sống hòa nhập cộng đồng.

5. Công tác xây dựng, hoàn thiện và phổ biến giáo dục pháp luật

Bộ Tư pháp chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành liên quan rà soát, đánh giá, xây dựng và trình Chính phủ dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều Bộ Luật hình sự năm 2015. Phối hợp với Bộ Lao động Thương binh và Xã hội hướng dẫn các đơn vị liên quan của các tỉnh, thành phố giám sát chặt chẽ quy trình cho nhận con nuôi và kết hôn có yếu tố nước ngoài (trên 257 trường hợp con nuôi và 7503 trường hợp kết hôn có yếu tố nước ngoài)[20].

Bộ Công an ban hành Quyết định số 4920/QĐ-BCA ngày 21/11/2016 phê duyệt Đề án 4 "Hoàn thiện pháp luật và theo dõi thi hành chính sách pháp luật về phòng, chống mua bán người" thuộc Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020; Tổ chức khảo sát, lấy ý kiến hoàn thiện Thông tư quy định chi tiết thi hành các biện pháp bảo vệ an toàn cho nạn nhân bị mua bán và người thân thích của họ; Thường trực Chương trình 130/CP hoàn thiện 02 cuốn tài liệu: Các văn bản pháp luật quốc tế về phòng, chống mua bán người; Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020 và các văn bản liên quan về công tác phòng, chống mua bán người để in ấn, phát hành. Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam hoàn thiện cuốn tài liệu dành cho báo cáo viên về truyền thông thay đổi hành vi trong phòng, chống mua bán người.

Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội tham mưu cho Chính phủ trình Quốc hội khóa XIII thông qua Luật Trẻ em gồm 7 chương, 106 điều (thay thế Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em số 25/2004/QH11); Tổ chức kỷ niệm 25 năm ngày Việt Nam phê chuẩn Công ước về quyền trẻ em.

Tại địa phương, công tác giáo dục, phổ biến pháp luật phòng, chống mua bán người được Hội đồng phổ biến giáo dục pháp luật và Sở Tư pháp phối hợp chặt chẽ với các tổ chức chính trị xã hội duy trì, bổ sung văn bản mới đến hàng ngàn tủ sách, thư viện pháp luật và tuyên truyền thường xuyên trên các phương tiện truyền thông cơ sở. Tổ chức các hoạt động cụ thể, thiết thực kỷ niệm

[20] Báo cáo 189/BC-BTP ngày 22/7/2016.

"Ngày pháp luật nước CHXHCN Việt Nam" như: tuyên truyền trên loa phóng thanh, tổ chức thi tìm hiểu pháp luật và tuyên truyền viên giỏi pháp luật về phòng, chống mua bán người.

6. Hợp tác quốc tế

Bộ Công an ban hành Quyết định số 1543/QĐ-BCA ngày 27/4/2016 phê duyệt Đề án 5 "Hợp tác quốc tế về phòng, chống mua bán người" thuộc Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020[21], trọng tâm các nhiệm vụ sau:

6.1. Hợp tác song phương

Tổ chức sơ, tổng kết 04 Hiệp định hợp tác song phương về phòng, chống mua bán người đã ký, như: Tổng kết 05 năm thực hiện Hiệp định Việt Nam-Trung Quốc và thông qua kế hoạch giai đoạn 2016-2020 (ngày 29/4/2016 tại Trung Quốc); trình Ban chỉ đạo 138/CP ký kế hoạch số 142/KH-BCĐ và Quyết định số 1773/QĐ-BCA ngày 20/5/2016 về kiện toàn Nhóm công tác liên ngành thực hiện Hiệp định; Hội nghị song phương đánh giá kết quả phối hợp thực hiện Hiệp định giữa Việt Nam và Thái Lan về phòng chống mua bán người giai đoạn 2013- 2016 và ký kế hoạch hoạt động ưu tiên phối hợp thực hiện Hiệp định giai đoạn 2017-2020 (ngày 16/9/2016, tại Hà Nội); Tổng kết 05 năm thực hiện Hiệp định Việt Nam-Campuchia về phòng, chống mua bán người, bảo vệ nạn nhân và thống nhất kế hoạch thực hiện Hiệp định giai đoạn 2017-2020 (từ ngày 03/10-07/10/2016, tại Campuchia); Hội nghị thường niên đánh giá kết quả thực hiện Hiệp định hợp tác song phương Việt Nam- Lào về phòng, chống mua bán người.

Ban hành Kế hoạch 268/KH-BCĐ, Kế hoạch số 384/KH-BCĐ, Quyết định 6881/QĐ-BCA và Quyết định số 7377/QĐ-BCA ngày 16/12/2015 về việc thành lập Ban soạn thảo, Tổ biên tập xây dựng Hiệp định Việt Nam- Malaixia về hợp tác phòng, chống mua bán người; xây dựng báo cáo kết quả tổng điều tra, rà soát tình hình mua bán người từ Việt Nam sang Malaixia trên toàn quốc và phối hợp với các cơ quan chức năng của Malaixia đẩy nhanh tiến độ thủ tục để đàm phán ký kết Hiệp định.

Ban hành kế hoạch 297/KH-BCĐ, Quyết định số 196/QĐ-BCA, Quyết định số 267/QĐ-BCA ngày 22/01/2016 về thành lập Ban soạn thảo, Tổ biên tập nghiên cứu xây dựng Biên bản Ghi nhớ hợp tác song phương giữa Việt Nam và Vương Quốc Anh về phòng, chống mua bán người; Tổ chức đoàn công tác sang Anh đàm phán xây dựng Biên Bản ghi nhớ về hợp tác phòng, chống mua bán người.

6.2. Hợp tác đa phương

Bộ Công an chủ trì phối hợp với các bộ, ngành tham mưu cho Chính phủ tổng kết kế hoạch hợp tác khu vực Tiểu vùng sông Mê Kông về phòng, chống mua bán người (kế hoạch COMMIT) năm 2015 và ban hành Kế hoạch số 354/KH-BCA ngày 29/02/2016 triển khai các hoạt động COMMIT năm 2016; đề xuất các ưu tiên trong kế hoạch 2017; tham dự các hội nghị Ban chỉ đạo COMMIT khu vực và hội nghị quan chức cấp cao (SOM11) tại Lào.

---

[21] Kế hoạch số 1600/KH-BCA ngày 24/5/2016 về triển khai Đề án 5 và Quyết định số 1639/QĐ-BCA (ngày 27/5/2016) về kiện toàn Ban chủ nhiệm và Quy chế hoạt động của Ban chủ nhiệm.

Bộ Ngoại giao phối hợp với các bộ, ngành tham mưu cho Chính phủ tham gia ký kết Công ước ASEAN và Kế hoạch hành động ASEAN về phòng, chống mua bán người; duy trì đầu mối cung cấp thông tin chính thức với phía Hoa Kỳ và các nước để trao đổi kịp thời về những nỗ lực, kết quả của Việt Nam trong công tác phòng, chống mua bán người; năm 2015 tiếp tục được Liên hợp quốc xếp Việt Nam vào Nhóm 2; Các cơ quan đại diện ngoại giao ở nước ngoài tăng cường nắm tình hình, xác minh thông tin, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của công dân Việt Nam, hỗ trợ chi phí ăn ở, y tế và tổ chức hồi hương cho 157 nạn nhân.

Các bộ, ngành tham dự trên 40 hội nghị, hội thảo, diễn đàn quốc tế song phương và đa phương về phòng, chống mua bán người, nhằm chia xẻ kinh nghiệm, xác định cơ chế trao đổi thông tin, tăng cường đối thoại, huy động sự hỗ trợ của cộng đồng quốc tế cho công tác phòng, chống mua bán người[22]; tiếp và làm việc với các cơ quan chức năng, tổ chức quốc tế trao đổi thông tin công tác phòng, chống mua bán người, như: Văn phòng Giám sát và chống mua bán người (JTIP) Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ; Đại sứ quán Thụy Điển; Cao ủy Vương quốc Anh; Cục Bảo an Hồng Kông; Tổ chức Di cư quốc tế (IOM)...

6.3. Lực lượng Công an, Biên phòng của 25 tỉnh biên giới đẩy mạnh hợp tác với các cơ quan chức năng Campuchia, Lào và Trung Quốc nhằm trao đổi thông tin, duy trì đường dây nóng, giao ban định kỳ; tổ chức trên 60 đoàn ra và đón 52 đoàn vào trao đổi, chia sẻ thông tin, phối hợp điều tra, bắt giữ, chuyển giao tội phạm mua bán người; giải cứu, trao trả nạn nhân. Triển khai nhiều kế hoạch phối hợp tuần tra chung, kiểm tra, kiểm soát biên giới nhằm chống di cư trái phép; tổ chức trên 250 cuộc giao ban, 540 cuộc hội đàm, trao đổi gần 1000 cuộc điện thoại qua đường dây nóng liên quan tới thông tin tội phạm mua bán người và xác minh các trường hợp nạn nhân, công dân Việt Nam cư trú trái phép tại nước ngoài.

ĐÁNH GIÁ CHUNG

Năm 2016 là năm đầu tiên triển khai Chương trình 130/CP giai đoạn 2016-2020, được Chính phủ, Ban chỉ đạo 138/CP, các bộ, ngành và UBND các địa phương quan tâm và chỉ đạo quyết liệt, kịp thời ban hành các chương trình, kế hoạch, bám sát nội dung, chỉ tiêu đề ra bằng các giải pháp cụ thể và tổ chức quán triệt đến cơ sở, vì vậy đã đạt nhiều kết quả quan trọng, như:

Công tác truyền thông về phòng, chống mua bán người đã có những đột phá mạnh, nhất là tổ chức các hoạt động triển khai "Ngày toàn dân phòng, chống mua bán người" (30/7/2016) theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, tăng 1,5 lần so với năm 2015 về thời lượng, tần xuất các tin, bài phản ánh tình hình, kết quả công tác phòng, chống mua bán người. Đã duy trì hàng ngàn mô hình, câu lạc bộ lồng ghép phòng, chống mua bán người hiệu quả; Các cơ quan tổ tụng phối hợp

[22] Hội nghị triển khai Công ước ASEAN (tại Indonesia), Hội nghị xác định tiêu chí nạn nhân khu vực Châu Á (tại Malaixia), Hội nghị Ban chỉ đạo COMMIT (tại Thái Lan); Hội nghị SOMTC về phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia (tại Indonexia); Hội quốc tế lần thứ 7 các quan chức cấp cao ngành an ninh về tội phạm xuyên quốc gia và di cư bất hợp pháp (tại Liên bang Nga); Hội thảo khu vực Đông Á về phòng, chống mua bán người tại Hàn Quốc; Hội nghị về xây dựng cơ chế chuyển tuyến nạn nhân tại Đài Loan (Trung Quốc); Hội thảo xây dựng hướng dẫn COMMIT về xác minh, xác định và chuyển tuyến nạn nhân (tại Thái Lan); sự kiện bên lề về phòng, chống mua bán người tại Khóa họp lần thứ 33 Hội đồng nhân quyền của Liên Hợp quốc (Thụy Sỹ); 03 Hội nghị trong khuôn khổ Tiến trình Ba-li về chống đưa người di cư trái phép, buôn bán người và tội phạm xuyên quốc gia tại Indonesia và Sri Lanka.

chặt chẽ đẩy nhanh tiến độ điều tra khám phá nhiều vụ án, chuyên án phức tạp liên quan đến các địa phương và ra nước ngoài, xét xử đạt tỷ lệ 95% về số vụ thụ lý và tăng gấp 02 lần các phiên tòa xét xử lưu động tại các địa bàn trọng điểm; Công tác xác minh, tiếp nhận và hỗ trợ nạn nhân được nhanh chóng, kịp thời, nhiều tổ chức, doanh nghiệp tạo điều kiện việc làm giúp đỡ nạn nhân hòa nhập cộng đồng; Sơ, tổng kết 04 Hiệp định song phương về phòng, chống mua bán người đã ký và thống nhất kế hoạch giai đoạn tiếp theo[23]. Nhờ vậy đã kiềm chế sự gia tăng của tội phạm mua bán người, đồng thời là năm thứ 4 liên tiếp được xếp vào Nhóm 2 (Nhóm các quốc gia có nhiều nỗ lực trong công tác phòng, chống mua bán người).[24]

Tuy nhiên, tình hình tội phạm mua bán người vẫn tiếp tục diễn biến phức tạp, yếu tố nước ngoài, xuyên quốc gia có xu hướng tăng; tình trạng lợi dụng hoạt động xuất khẩu lao động, kết hôn và cho nhận con nuôi có yếu tố nước ngoài, thăm thân, du lịch, lao động thời vụ... để mua bán người ra nước ngoài cũng như mua bán người trong nội địa ngày càng tăng.

Nguyên nhân cơ bản của tình hình trên là do tác động của tình hình mua bán người trên thế giới, khu vực; do lợi nhuận, công nghệ thông tin phát triển, tình trạng thất nghiệp, thiếu việc làm... Song vấn đề đáng quan tâm là một số bộ, ngành, địa phương vẫn xem nhẹ công tác này, chưa thấy được nguy cơ và hậu quả do tội phạm mua bán người gây ra nên chưa coi trọng công tác phòng ngừa, đấu tranh. Thiếu các chương trình, kế hoạch và phân công trách nhiệm chỉ đạo cụ thể, công tác triển khai thực hiện có lúc, có nơi chưa đồng bộ và thống nhất, hiệu quả thấp. Công tác truyền thông còn dàn trải, thiếu tài liệu truyền thông chung và đào tạo bồi dưỡng đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, cộng tác viên ở cơ sở; Công tác xác minh, tiếp nhận và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán trở về còn lúng túng và bất cập; Thiếu các thỏa thuận quốc tế về hợp tác đấu tranh chống tội phạm mua bán người nên nhiều vụ án bị câu dầm kéo dài hoặc bị đình chỉ điều tra; Nguồn lực như: kinh phí, phương tiện và lực lượng chuyên trách đấu tranh chống tội phạm mua bán người chưa được đầu tư bảo đảm.

Đề nghị các bộ, ngành, địa phương trên cơ sở kết quả đạt được năm 2016, nắm chắc tình hình, dự báo kịp thời diễn biến tội phạm mua bán người, đề ra giải pháp khắc phục khó khăn, tồn tại và khẩn trương xây dựng kế hoạch thực hiện Chương trình 130/CP năm 2017./.

Nơi nhận:
- Đ/c Nguyễn Xuân Phúc, Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Đ/c Trương Hòa Bình, Phó Thủ tướng Thường trực, Trưởng BCĐ 138/CP (để b/c);
- Đ/c Bộ trưởng Bộ Công an (để b/c);
- Các bộ, ngành thành viên BCĐ138/CP (để p/h chỉ đạo);
- Các thành viên CQTT Chương trình 130/CP (để t/hiện);
- BCĐ138/tỉnh, T.p trực thuộc TW (để chỉ đạo t/hiện);
- Các Tổng cục, Vụ, Cục thuộc BCA (để t/hiện);
- Lưu: VT, C41(C42) (150b).

KT. TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN

THỨ TRƯỞNG BỘ CÔNG AN
Thượng tướng Lê Quý Vương

[23] Hiệp định song phương đã ký giữa Việt Nam với Trung Quốc, Lào, Campuchia, Thái Lan.
[24] Báo cáo của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ về tình hình mua bán người trên thế giới (TIP) năm 2016.